

Dr. Tóth Kálmán

A Budapesti Teológiai Akadémia Dékánjának köszöntése

Igaz tisztelettel és nagy szeretettel köszöntöm szülővárosomnak, Pápának református gyülekezetét és mindazokat, akik e felemelő ünnepségen e templomban együtt vannak; közöttük különösen azokat, akik annak idején a pápai református tanintézetekben hosszabb, vagy rövidebb ideig tanultak, s életüknek ez a szakasza éppúgy összefonódott e városnak és iskoláinak életével, akár az enyém Elgondolható, hogy az emlékek százai tolultak most elém, amelyeket elmondani visszaélés lenne azzal a lehetőséggel, hogy rövid köszöntőt mondjak a gyülekezetnek Egyet azonban nem tudok, nem is akarok kihagyni ez emlékek közül, és ez az ötven év előtti élményem, amikor gimnazista diákként a gyülekezettel és a diáktársak százaival együtt megtehettem ugyanazt az utat Adásztevelre, majd vissza, amelyen a gyülekezet több mint kétszáz éve élt tagjai zarándokoltak vasárnaponként istentiszteletre. Olyan élmény volt ez, amilyen nem sok van az ember életében és amely döntően befolyásolja az ember további életét. Örömnép volt ez, mint a mai, emlékezés a hazatérésre, a templom és iskolaépítés megkezdésére. Új virágkort kezdett a pápai református kollégium, amelynek történetét jól ismerjük.

Persze, az elmúlt ötven év alatt sok minden történt. Rettenetes világgégés dúlta fel a világot és hazánkat, rengeteg veszteség és pusztulás érte nemcsak az országot, hanem ezt a várost is. Az újjáépülő hazában aztán egy más, hisszük, hogy jobb és igazságosabb társadalmi élet alakult ki, amely azonban sokféle változást hozott a múltakhoz képest. Változást hozott a művelődés és az iskolapolitika terén is, ami meglehetősen átformálta a régi iskolaváros képét. Megszűnt a Nátus és a Theológia, átalakult a gimnáziumi oktatási forma is. Mindezt tudomásul kell vennünk, minit az élettel együtt járó változásokat.

A mai Petőfi Gimnázium azt vallja, hogy jogutódja a hajdani református kollégiumnak. Mi, régi pápai diákok, szívesen haljuk ezt, mert ez a kissé jogászi kifejezés azt jelenti, hogy a jelen vállalja a múlt örökségét, sajátjának ismeri el. Örülnénk, ha a régi nagy nevek, Márton István, Tarczy Lajos, Bocsor István mellett nem felejtenek el a későbbiek sem, pl. a mi generációnk számára kedves és értékes tanárokat, és megőriznék egy Földi József és Rab István, Fejes Zsigmond, vagy A.Tóth Sándor nevét is.

1951-ben szűnt meg Pápán a Theológiai Akadémia. Azt az emléket sem lehet elfelejteni, amikor az egyházkerület akkori püspöke 1951 szeptemberében összehívott bennünket és bejelentette a Theológia megszűnését. Kísérőül felolvasott egy részletet Ezékiel próféta könyvéből, azt a szakaszt, amelyben a próféta feleségének a halála van leírva. Az isteni szó így hangzott Ezékielhez: Embernek fia! Én most elveszem tőled szemednek gyönyörűségét; de te ne sirasd, ne gyászold és ne ejts könnyet érte! — Megértettük a szót. Nem gyászoltunk. De azt senki sem tilthatta meg, hogy a szívünk ne fájjon érte. Voltaképpen annyi történt csak, hogy addig mindegyik egyházkerületnek volt egy Theológiája, azóta az egész magyarországi református egyház tart fenn két Theológiai Akadémiát. Közülük a budapesti — amelynek képviselőjében most szólhatok e gyülekezethez — a két Dunai egyházkerület számára, tehát a Dunántúli kerület számára is képezi a gyülekezeti lelkészeket. De azért van valami különbség: Budapestre kevesebben jönnek tanulni Dunántúlról, és kevesebben is jönnek vissza a gyülekezetekbe. Ha van valami, amiért szívesebben lennék theológiai tanár Pápán, mint Budapesten, az az, hogy a budapesti aszfalton, a budapesti összkomfortban, a már-már kísértés-számba menő rengeteg kulturális esemény hatása mellett nagyon nehéz megéreztetni a theológusdiákokkal, hogy őket várják a gazdátlanra váló kezdő falusi gyülekezetek. És hogy egy hasonlattal éljek, nem mindegy, hogy a Tapolca forrása ma hogyan látja el ivóvízzel Pápa lakosságát és hogyan látta el harminc évvel ezelőtt.

De hát miért is van szükség még egyházra, gyülekezetekre és lelkipásztorokra, kérdezhetné valaki. Azért, mert az egyház a maga módján segíti a jólét ellenére is esendő

és megroskadó embereket, a hit ereje által akar erőt és erkölcsi bázist adni az elbizonytalanodó embereknek – egyébként ugyan-azoknak, akik ennek a mai társadalomnak a tagjai. Elmúlt már az az idő, amikor úgy tetszett, mintha az egyház e mai társadalomnak valamiféle ideológiai ellenpólusa lenne. Ellenkezőleg: közös célokért, jobb életért, békés munkáért, szép ünnepnapokért küzd, ismétlem, a maga módján, e hazában élő emberek javára.

A mai szép ünnepség arra tanít, hogy ma mindezt szabad tenni az egyházban: hitre nevelés által is munkálkodni népünknek szebb, boldogabb, békés jövőjéért. Azért hát a dunántúli gyülekezeteknek is lelkeszket nevelő budapesti Református Theológiai Akadémia nevében kérem Isten áldását a pápai gyülekezetre, hogy nagy múltjában benne gyökerezve, annak sem jó, sem rossz emlékeit el nem feledve, tudja betölteni hivatásai a jelenben és tudja építeni jövőjét hittel és jó reménységgel. Isten legyen velünk!

Elmondotta a budapesti Református Theológiai Akadémia 1982/83. évében volt dékán: Dr. Tóth Kálmán